Doru Popovici: „Introducere în opera contemporană"

Nu este lipsit de însemnătate faptul că, în preocupările de creaţie ale lui Doru Popovici, genul dramatic muzical beneficiază de o atenţie deosebită, dovadă fiind producţiile sale de pînă acum : operele *Prometeu* şi *Mariana Pineda*. Ceva din universul complex, fascinant, brăzdat astăzi de numeroase contradicţii — reflectînd firesc întreaga problematică estetică şi tehnică a muzicii contemporane şi comportînd, în plus, probleme specifice dezvoltării genului — se răsfrînge şi asupra scrierilor cu caracter critic ale lui Doru Popovici. Rod, aşadar, al acestui circuit de idei, ce se stabileşte între gîndirea implicită (creatoare) şi cea explicită (teoretică), trebuie considerat şi recentul volum, intitulat *Introducere în opera contemporană*, publicat de către Editura timişoreană, „Facla".

Creaţia de operă a zilelor noastre se impune autorului din perspectiva limbajului diferenţiat pe care îl utilizează compozitorii, a procedeelor de construcţie muzical-dramatică, a orientărilor estetice general-muzicale sau acuzat liric-teatrale, a teoriei culturii. Indispensabile evaluării acestui compartiment al creaţiei muzicale (al oricărei creaţii, în cele din urmă), aceste criterii se întrepătrund în cadrul fiecărui comentariu realizat de către autor, conform nu unei imuabile strategii muzicologice ci în funcţie de particularităţile unei lucrări, de realitatea concret-stilistică a creaţiei unui autor sau altul. Se desprinde din aceasta năzuinţa permanentă a lui Doru Popovici de a surprinde, prin diferite mijloace, *valoarea*, semnificaţia unor orientări pe tărîmul operei din perspectiva prezentului ; o dată mai mult, asistăm la reafirmarea adevărului că modul de gîndire al unui creator, preponderent axiologic, se bazează pe discernerea valorii, ca sumă a unui complex de factori, investigaţi din perspectivă obiectivă sau, mai ales, subiectivă.

Cartea conţine trei categorii de materiale, de factură în general eseistică, constînd din medalioane de creatori, comentarii ale unor opere singulare şi treceri în revistă ale genului pe o perioadă istorică mai amplă. Între acestea vom menţiona capitolul dedicat operei româneşti, în care, făcînd parte dreaptă marii majorităţi a compozitorilor care şi-au cheltuit forţele în acest domeniu, priveşte critic contribuţia fiecărui autor (un asemenea punct de vedere putînd a se discerne din chiar proporţiile subcapitolelor). S-ar putea totuşi obiecta că binevenita viziune de creator a lui Doru Popovici asupra genului se transformă uneori într-un criteriu prea personal, astfel încît, confruntarea a numeroase creaţii româneşti cu tiparul operei-madrigal dă naştere unor etichetări ce ar fi posibil să nu corespundă întotdeauna intenţiilor de care au fost animaţi unii dintre colegii săi de generaţie.

O introducere, mărturisind chiar prin titlu dorinţa autorului de a nu prefaţa, de a nu supune încă unei analize problematica propriu-zisă a genului, constituie totuşi o modalitate de familiarizare a cititorului cu fenomenul general al dezvoltării muzicii contemporane.

Scrisă cu pasiune, cu dăruirea cunoscută a autorului şi cu gustul său pentru dialogul cu problemele fundamentale ale artei, cartea se situează, fără îndoială, deasupra unui simplu şi, adesea, ineficient ghid de operă, oferind cititorului neavizat şi celui doritor să se iniţieze imaginea unei realităţi artistice vii, idei nuanţate şi atrăgătoare, capabile a stabili contactul cu o lume plină de „secrete", iar profesionistului, puncte de vedere personale şi, în acelaşi timp, întemeiate pe cultura de specialitate, ce nu-l vor lăsa pe cel din urmă nepăsător, oricare ar fi convingerile sale şi oricare ar fi angajarea sa în cîmpul activităţii creatoare.

Gheorghe FIRCA

CRONICA DISCULUI

Casa de discuri *Electrecord* a gravat recent, din creaţia lui George Enescu, şi acele lucrări scrise la tinereţe. Deşi ele sînt cîntate, este adevărat cu o frecvenţă poate mai mică decît alte lucrări, totuşi sînt demne de a figura, cu cinste, în repertoriul de cameră. Vom cita în primul rînd *Sonata I-a pentru pian şi vioară* şi de asemenea *Cantabile şi presto pentru flaut şi pian*, aceasta din urmă figurînd aproape nelipsit din repertoriul reputatului şi valorosului flautist Jean Pierre Rampal. Lucrările care figurează în discul de care ne ocupăm (STM-ECE 0949) au fost încredinţate unor tineri dar deosebit de talentaţi interpreţi români, care s-au distins nu numai la noi dar şi peste hotare.

Sonata I-a pentru pian şi vioară în Re major op. 2, este una dintre cele mai timpurii lucrări ale lui George Enescu. Ea îl anunţă deja pe marele compozitor de mai tîrziu. Alcătuită din trei mişcări, *Sonata* relevă nu numai acel lirism captivant şi sobru ce alcătuieşte unul din elementele de fond ale creaţiei enesciene, dar şi arta componistică a artistului pentru care virtuozitatea sa celebră nu a reprezentat decît — aşa cum însuşi a arătat în amintirile sale — acel indispensabil *gagne pain*.

Interpreţii, pianista Irina Staicu cîntă în prima mişcare *Allegro vivo*, cu fermitate, cu decizie, iar violonistul Avy Abramovici redă cu eleganţă acea cantabilitate specific enesciană ; cuplul se afirmă bine sudat de-a lungul întregii lucrări. Relevăm nota dramatică a interpretării din partea mediană, *Quasi Adagio*, unde vioara apare adesea pe primul plan ; dar şi pianista are o intensă şi activă participare, vădind o inteligentă muzicalitate. *Allegro* final, luminos, e cîntat nuanţat şi cu mult dinamism.

Cantabile şi Presto, piesă de o înaripată inspiraţie, ne oferă posibilitatea de a aprecia volutele şi arabescurile sonore ale virtuozului flautist Virgil Frîncu precum şi pianistica precisă, frumos şlefuită a lui Nicolae Licareţ.

https://biblioteca-digitala.ro